

Sygn. akt I PK 169/09

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. M.
przeciwko Zespołowi Szkół Ponadpodstawowych w N.
o wynagrodzenie i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 stycznia 2010 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 2 lipca 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu - Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. do
ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania
kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Powódka J. M. w pozwie z dnia 8 września 2008 r. domagała się od pozwanego Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w N. zapłaty kwoty 450 zł miesięcznie tytułem wyrównania między otrzymywanym a należnym wynagrodzeniem a także wypłaty dodatku za uciążliwość pracy za okres od 1 września 2007 r. do 30 września 2008 r. wraz z odsetkami.

Rozpatrujący sprawę Sąd Rejonowy w K. ustalił, że powódka była nauczycielem mianowanym – stopień ten uzyskała w dniu 29 września 2000 r. Od dnia 31 sierpnia 2005 r. powódka na podstawie umowy o pracę zawartej z Dyrektorem Szkoły Podstawowej w B. na czas nieokreślony zatrudniona była jako nauczyciel-pedagog w szkołach podstawowych w B., K. i S. łącznie w wymiarze pełnego etatu. Na podstawie decyzji wójta gminy S. wydanej w dniu 31 maja 2007 r. powódka została przeniesiona na stanowisko nauczyciela pedagoga w: Zespole Szkół Ponadpodstawowych w N. w wymiarze 14/20 etatu, w Szkole Podstawowej w B. w wymiarze 2/20 etatu, w Szkole Podstawowej w K. w wymiarze 2/20 etatu oraz w Szkole Podstawowej w S. w wymiarze 2/20 etatu. W związku z tą decyzją powódka zwróciła się do Dyrektora Szkoły Ponadpodstawowej w N. o zawarcie z nią nowej umowy o pracę wobec wygaśnięcia stosunku pracy w Szkole w B. oraz wypłatę dodatku za uciążliwość pracy. Pozwany nie uwzględnił tych żądań.

Pismem z dnia 30 maja 2008 r. powódka została poinformowana przez Dyrektora pozwanego o zmniejszeniu jej wymiaru czasu pracy do 12 godzin tygodniowo oraz w konsekwencji o proporcjonalnym zmniejszeniu związanego z nim wynagrodzenia zasadniczego przysługującego powódce, co zostało umotywowane przez pozwanego zmianami organizacyjnymi przeprowadzanymi w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w N.. W odpowiedzi na powyższe pismo datowanej na dzień 5 czerwca 2008 r. powódka nie wyraziła zgody na przyjęcie nowych warunków pracy i wynagrodzenia. W treści pisma z dnia 20 czerwca 2008 r. pozwany podtrzymał swe stanowisko dotyczące zmniejszenia powódce pensum jednakże w odpowiedzi zawartej w kolejnym piśmie datowanym na dzień 1 lipca 2008 r. powódka ponownie odmówiła zgody na zmianę swych

warunków pracy i płacy. Pomimo takiego stanowiska powódki pozwany me wypowiedział powódce warunków pracy i płacy a powódka w okresie od września 2008 r. do lutego 2009 r. otrzymywała wynagrodzenie pomniejszone o kwotę 402,80 zł. Ponadto w okresie od I września 2005 r. do I września 2007 r. powódka nie pobierała dodatku za uciążliwość pracy określonego w przepisie art. 19 ust. pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982, Karta Nauczyciela (tj .Dz.U z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.) z tytułu świadczenia pracy w innej szkole zlokalizowanej w miejscowości nie będącej miejscem zamieszkania powódki jak również dodatku tego powódka me otrzymywała za okres od I września 2007 r. do lutego 2008 r. Na podstawie zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego Sąd I instancji ustalił, że dodatek ten wynosiłby łącznie kwotę 4.685,60 zł. za okres od I września 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r. oraz kwotę 2.416,80 zł. za okres od I września 2008 r. do lutego 2009 r. Bezspornym w niniejszej sprawie był również fakt, iż z dniem 1 września 2008 r. Szkoła Podstawowa w S. została zlikwidowana.

Sąd Rejonowy w tak ustalonym stanie faktycznym w wyroku z dnia 24 lutego 2009 r., uwzględnił jedynie żądanie powódki zapłaty bezpodstawnie zmniejszonego wynagrodzenia za okres od września 2008 r. do lutego 2009 r. Sąd Rejonowy przyjął na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 6 Karty Nauczyciela, że ograniczenie zatrudnienia nauczyciela mianowanego możliwe jest jedynie za jego zgodą. Zgody takiej powódka nie wyraziła, co uniemożliwiało zmianę jej warunków wynagradzania. Natomiast oddalenie żądania zapłaty dodatku za uciążliwość uzasadnił sąd niemożnością zastosowania do powódki normy art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela, Zdaniem Sądu Rejonowego przepis ten znajduje zastosowanie, gdy nauczyciel zatrudniony w szkole w określonej miejscowości zamieszkuje jednocześnie w tej miejscowości i zostaje przeniesiony do pracy poza nią – w innej szkole. Skoro jednak powódka, zamieszkując w K. i tak dojeżdżała do szkół w B., K. oraz S., to zmiana miejsca wykonywania pracy przez dodanie obowiązku wykonywania pracy w S. nie uprawniała do przyznania jej dodatku za uciążliwość pracy.

Apelacje od tego wyroku wywiodły obie strony, strona powodowa – zarzucając naruszenie art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela przez odmowę przyznania

powódce dodatku za uciążliwość pracy, strona pozwana – przez przyjęcie, że nie doszło do złożenia powódce wypowiedzenia zmieniającego, które ze skutkiem od 1 września 2008 r, wprowadzałoby nowe warunki płacy.

Rozpatrując sprawę Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 2 lipca 2009 r., oddalił apelację pozwanej i zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uwzględnił żądanie zapłaty dodatku za uciążliwość.

Sąd Okręgowy przyjął, że strona pozwana nie dokonała – pismem z dnia 30 maja 2008 r. – wypowiedzenia zmieniającego warunki pracy i płacy powódki. Natomiast w zakresie prawa do dodatku za uciążliwość pracy z art. 19 ust. ustawy Karta Nauczyciela sąd przyjął, że Wójt Gminy S. miał uprawnienie do przeniesienia powódki polegające na zobowiązaniu jej do świadczenia pracy w szkole w N. Jednakże wiązać się z tym powinno jednocześnie przyznanie powódce dodatku za uciążliwość w pracy. W opinii sądu drugiej instancji przepis art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela ma bowiem zastosowanie w każdym przypadku, gdy na skutek przeniesienia nauczyciela dojdzie do zmiany jego dotychczasowego miejsca świadczenia pracy na inne, me będące tożsame z miejscem zamieszkania. W przedmiotowej sprawie taki przypadek zaistniał albowiem powódka została przeniesiona do pracy w szkołę w N. a zamieszkiwała w dalszym ciągu w K. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia mniejszej sprawy był przy tym fakt, iż do dnia przeniesienia powódka wykonywała pracę w miejscowościach sąsiadujących z Nowinami albowiem nowe miejsce świadczenia przez powódkę pracy w dalszym ciągu nie było jednocześnie jej miejscem zamieszkania. Zmiana ta spowodowała uciążliwość dla powódki, od dnia przeniesienia powódka zobowiązana była bowiem do świadczenia pracy w czterech a me w trzech placówkach oświatowych ze zmienioną proporcją etatów.

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od tego wyroku pełnomocnik pozwanego zarzucił naruszenie art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela przez jego niewłaściwe zastosowanie, albowiem powódka przed przeniesieniem nie pracowała w miejscowościach, w których zamieszkiwała i stan ten nie uległ zmianie po przeniesieniu a także art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela w zw. z art. 42

§ 2 k.p. przez przyjęcie, że w stosunku do powódki nie dokonano skutecznego wypowiedzenia zmieniającego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna znajduje częściowe uzasadnienie w granicach podstaw, aczkolwiek ze względów odmiennych od przedstawionych w jej uzasadnieniu.

Skarżący zarzucił bowiem naruszenie art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela przez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, w której powódka i tak zamieszkiwała w innej miejscowości niż ta, w której pierwotnie wykonywała pracę. Zdaniem skarżącego „dodanie” jeszcze jednej miejscowości nie stanowiło pracy „w innej szkole w innej miejscowości” o czym mowa w art. 19 ust. 2 *in principio* Karty Nauczyciela.

Skarżący nie dostrzega wszakże, tak jak nie dostrzegły tego sądy powszechne orzekające w sprawie, że regulacja art. 19 ust. 1 Karty Nauczyciela, stanowiąca podstawę przeniesienia nauczyciela (a w konsekwencji m. in. wypłaty dodatku za uciążliwość) odnosi się wyłącznie do nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania. Tylko takiego nauczyciela można przenieść do innej szkoły i tylko takiemu nauczycielowi przysługują uprawnienia określone w art. 19 ust. 2 pkt 1-3 Karty Nauczyciela. Tymczasem w świetle poczynionych ustaleń faktycznych oraz dokonanej oceny prawnej powódka zatrudniona była na podstawie umowy o pracę. Nauczyciel taki nie jest objęty dyspozycją art. 19 ust. 1 Karty Nauczyciela, a co za tym idzie – nie można go przenieść jednostronnym oświadczeniem organu prowadzącego szkołę lecz jednocześnie nie ma on prawa do dodatku za uciążliwość pracy.

Powódka legitymuje się stopniem zawodowym nauczyciela mianowanego. Okoliczność ta sama z siebie nie uprawnia do zastosowania do niej normy art. 19 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela. Jak wskazano przepis ten dotyczy nauczyciela „zatrudnionego na podstawie mianowania”.

Rozpatrując ponownie sprawę sąd zechce jednak zważyć, że nauczyciel mianowany w rozumieniu art. 9a i nast. Karty Nauczyciela z założenia powinien być zatrudniony na podstawie mianowania, a nie – jak to miało miejsce w

przypadku powódki – na podstawie umowy o pracę. Regulacja art. 10 ust. 5 Karty Nauczyciela nie pozostawia wątpliwości, że nauczyciel mianowany (reprezentujący się tym stopniem awansu zawodowego) zatrudniony zostaje co do zasady na podstawie mianowania. Wyjątki od tej zasady dopuszcza art. 10 ust. 6 i 7 Karty Nauczyciela. Konieczne będzie zatem dokonanie nie budzącej wątpliwości oceny, czy stosunek pracy powódki ma charakter stosunku z nominacji czy na podstawie umowy o pracę. Rozstrzygnięcie to determinować będzie możliwość zastosowania lub niezastosowania do niej art. 19 Karty Nauczyciela.

Możliwość zastosowania do powódki art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciela nie oznacza jednak, że powódce należy się dodatek za uciążliwość pracy. Należy podkreślić, że dodatek ten jest jednym z uprawnień przysługujących nauczycielowi mianowanemu w związku z przeniesieniem do innej szkoły w innej miejscowości. Przyznanie takiemu nauczycielowi pozostałych – poza dodatkiem – uprawnień czyli zakwaterowania i czterodniowego tygodnia pracy wiąże się wyraźnie z wykonywaniem pracy w pełnym wymiarze w innej szkole w innej miejscowości. Tymczasem powódka została skierowana do pracy w dodatkowej miejscowości jedynie w części wymiaru czasu pracy. Ponadto, jak trafnie zauważył sąd rejonowy, wykonywanie pracy przed tą zmianą także wiązało się z koniecznością dojazdów. Zmiana miejsca wykonywania pracy przez dodanie kolejnej miejscowości w sąsiedztwie poprzednich nie zwiększyła uciążliwości pracy powódki. Trudno byłoby w tej sytuacji przyjąć, że powódce może przysługiwać dodatek za uciążliwość pracy, choć nie przysługiwałyby jej pozostałe wymienione w art. 19 ust. 2 Karty Nauczyciel uprawnienia.

Ustalenie podstawy zatrudnienia powódki pozostaje także konieczne w świetle zarzutu niewłaściwego zastosowania art. 42 § 2 k.p. w zw. z art. 91c Karty Nauczyciela. Sądy przyjęły, że w stosunku do powódki nie zastosowano wypowiedzenia zmieniającego – za wypowiedzenie nie uznano bowiem oświadczenia z dnia 30 maja 2008 r. Ocenę tej materii wyprzedzać musi jednak ustalenie podstawy zatrudnienia powódki. Stosunek pracy nauczyciela mianowanego nie podlega bowiem modyfikacjom na podstawie wypowiedzenia zmieniającego. Niemniej jednak w takim przypadku znajdują zastosowanie

normy art. 22 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela. Ustalenie podstawy zatrudnienia jest zatem niezbędne także dla możliwości skutecznego ustosunkowania się przez stronę powodową do składanych przez organ prowadzący oświadczeń, umożliwi także kwalifikację działań samej powódki w odpowiedzi na te oświadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

/tp/